

Skabelon

til udarbejdelse af Lokal udviklingsstrategi

for lokale aktionsgrupper under landdistriktsprogrammet for
perioden 2014–2020

Oktober 2014

MINISTERIET FOR
**BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER**

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Danmark og Europa investerer i
landdistrikterne

Indledning og praktiske oplysninger:

Ved lokalstyret udvikling tager lokale aktører ansvar for etableringen af et lokalt partnerskab, der udarbejder og gennemfører en lokal udviklingsstrategi for deres område. Et partnerskab finder sammen og opretter en lokal aktionsgruppe.

Den lokale udviklingsstrategi er aktionsgruppens og bestyrelsens styringsværktøj. Strategien skal afspejle de nationale mål for lokalstyret udvikling. Hovedmålsætningen for lokalstyret udvikling er at fremme vækst og jobskabende erhvervsudvikling og forbedre rammevilkårene i landdistrikterne.

Strategien skal forfølge disse mål gennem anvendelse af LEADER-metoden, der er en såkaldt "bottom-up" metode. Det betyder, at ideerne og initiativerne skal komme nedefra fra de lokale aktører. Strategien skal indeholde en vision og mål for indsatsen samt kvantificerbare mål for output eller resultater inden for de indsatsområder, som aktionsgruppen prioriterer i strategien.

Strategien skal medvirke til, at bestyrelsen kan fokusere på og udvælge de projekter til tilskud, der bedst kan bidrage til at nå målene i den lokale udviklingsstrategi. Strategien skal derfor bl.a. indeholde en situationsanalyse, en vision for udviklingen af det geografiske område og kriterier for prioritering af projekter.

Strategien skal sikre en sammenhæng mellem situationsanalysen og de mål, aktionsgruppen vil forfølge i løbet af programperioden. Tilsvarende er det vigtigt, at der er sammenhæng mellem den projektbevilling, aktionsgruppen har til rådighed, og aktionsgruppens mål.

Aktionsgruppen skal udfylde alle skabelonens punkter. Det anbefales, at læse hele skabelonen igennem, inden punkterne besvares og orientere sig i bekendtgørelse nr. 927 om tilskud til oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under Landdistriktsprogrammet for perioden 2014 – 2020.

Inden indsendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter skal strategien være godkendt af medlemmerne af aktionsgruppen, de pågældende kommuner og regioner, som strategien omfatter.

Frist for indsendelse af udviklingsstrategien er den 1. december 2014. Indsendelse af udviklingsstrategien med eventuelle bilag sendes til netvaerkscenter@mbbl.dk.

Ministeriet kan meddele dispensation for fristen for indsendelse af **den lokale udviklingsstrategi**. Den lokale aktionsgruppe skal i givet fald inden fristens udløb sende en begrundet anmodning til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.

Alle udviklingsstrategier vil blive behandlet af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter med bistand fra et til formålet nedsat Indstillingsudvalg. På baggrund af udvalgets indstillinger, godkender ministeren udviklingsstrategierne.

Vejledning til udfyldning af skabelonen kan fås hos ekstern konsulent Kirsten Malling Olsen på tlf. 25 47 65 62 eller mail: kirsten@malingo.dk

Indhold

A. Navn og adresse	5
B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)	5
C. Bilag	5
D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien.....	6
E. Analyse af området	6
F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater	17
G. Andre planlagte mål og målsætninger.....	23
H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse	24
I. Finansiering af strategien og tidsplan	27
J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud	31
K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig.....	33
L. Underskrifter.....	33
Bilag	34
LEADER-principperne	34
SWOT analysen.....	35

Kort resumé af strategien

Til brug for præsentation af strategien (f.eks. på hjemmeside)

Maks. 2.000 anslag

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland har udarbejdet en strategi som grundlag for arbejdet med det nye landdistriktsprogram i perioden 2014 – 2020. Strategiplanen har til formål at styrke udviklingen i de 2 kommuner, så der både arbejdes med etablering af nye attraktive jobs og fornyet livskvalitet og bedre betingelser for bosætning i området.

Som den socioøkonomiske analyse fastslår, er området ramt af vigende befolkningstal og har mistet mange jobs under finanskrisen. LAG-bestyrelsen har derfor valgt nogle indsatsområder i strategien, der skal dæmme op for den negative udvikling.

Visionen for arbejdet er følgende: LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil være understøttende fødselshjælper til bæredygtige projekter med sigte på at bevare og udvikle eksisterende virksomheder samt etablere nye virksomheder. Vi understøtter initiativer til bevarelse og udvikling af attraktive levevilkår og til fornyet vækst og bosætning og netværksdannelser og forbedrede tværgående samarbejdsrelationer i og uden for området.

Det er hensigten at nye erhverv og attraktive levevilkår sidestilles økonomisk i den kommende programperiode, hvor vi forventes at have knap 20 mio. til nye initiativer.

A. Navn og adresse

A.1. Navn på den lokale aktionsgruppe:
LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland (af 2014)
A.2. Den lokale aktionsgruppes adresse (vejnavn, postnummer og by)
Messevej 1a, 9600 Aars
A.3 Aktionsgruppens e-mailadresse (hvis oprettet)
info@lag-Jammerbugt-Vesthimmerland.dk
A.4. Aktionsgruppens telefonnummer (hvis oprettet)
98622066 mob: 20579888

B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)

B.1. Formand: Asger Andersen	
B.2. Formandens adresse (vejnavn, postnummer og by): Skovvej 9, Vegger, 9240 Nibe	
B.3. Telefonnummer: 29449762	B. 4. E-mail: aa@esaars.dk

C. Bilag

C.1. Dokumenter der vedlægges den lokale udviklingsstrategi:
Der vedlægges følgende dokumenter. Godkendelse af LAG-strategi fra Vesthimmerlands og Jammerbugt Kommuner Godkendelse fra Region Nordjylland.

D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien

D.1 Inddragelse af lokale aktører i strategiens tilblivelse

Giv her en redegørelse for

- Hvordan og hvilke centrale aktører er blevet inddraget i udarbejdelse af udviklingsstrategien.
- Hvordan den lokale godkendelsesprocedure er blevet gennemført.

Centrale aktører omfatter:

- Aktionsgruppens bestyrelse og medlemmer
- Lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv
- Kommuner og region
- Koordinatorer, konsulenter m.v.

Ad D.1)

Denne udviklingsstrategi er udarbejdet af LAG-bestyrelsen for LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland af 2014-2020. Den har undervejs i processen været til høring hos medlemmer og centrale samarbejdsaktører.

Den er således godkendt af:

***Jammerbugt og Vesthimmerlands Kommuner.
Region Nordjylland.***

Og har været til høring hos:

***Erhvervscenter Jammerbugt, Himmerlands Udviklingsråd.
Landbo Nord, Agri-Nord.***

***Repræsentanter for landsbyråd, borgerforeninger og lokale interessegrupper.
Aktionsgruppens medlemmer.***

Alle grupper har været inviteret til møde om strategiplanen og har haft mulighed for at komme med input på basis af udkast.

E. Analyse af området

E. 1 Situationsbeskrivelse af området og en analyse af de lokale udfordringer, udviklingsbehov og potentialer:

Der er tale om en udbygning af den beskrivelse, aktionsgruppen gav i ansøgningskemaet om godkendelse som tilskudsberettiget aktionsgruppe. Punkterne er:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.

3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, beskæftigelsesudvikling m.m.
5. Områdets befolkning: Befolknings sammensætning (alder, køn) og -udvikling, tilflytning/raflytningsmønstre m.m. Opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed
6. Kulturelle forhold – beskriv forhold/kendetegn for området.

Situationsbeskrivelsen skal være statistisk underbygget, og indeholde en analyse af områdets styrker, svagheder og de muligheder og trusler, der er kendetegnet for aktionsgruppens geografiske område (en SWOT analyse).

Beskriv hvilke udfordringer og potentialer, som aktionsgruppen vil arbejde videre med i den lokale udviklingsstrategi.

Som bilag findes en kort beskrivelse af anvendelsen af SWOT analysen.

Ad. E.1)

Fakta om LAG Jammerbugt-Vesthimmerland

LAG Jammerbugt-Vesthimmerland er geografisk set en stor enhed, som udgør 1.645 kvadratkilometer eller 3,8 % af Danmark samlede areal. Udviklingsområdet strækker sig fra den sydlige grænse ved Viborg Kommune i Region Midtjylland til den nordlige ved Hjørring Kommune. Den geografiske udstrækning illustreres ved, at der fra Gedsted i syd til Ingstrup i nord er 106 km.

Udviklingsområdet har dog ikke en tilsvarende befolkningsmæssig tyngde, idet blot 75.000 personer eller 1,3 % personer af Danmarks indbyggere er bosiddende her. Det betyder, at befolkningstætheden med 46 personer pr. kvadratkilometer er markant lavere end i den øvrige del af Region Nordjylland - og i særdeleshed det gennemsnitlige Danmark, der har 126 indbyggere pr. kvadratkilometer.

Jammerbugt og Vesthimmerland er et typisk landområde, som har det åbne land, mange landsbyer og fraværet af store provinsbyer til fælles. I henhold til Danmarks Statistiks definitioner er omkring 30 % af borgerne i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland bosat i landdistrikter, mens andelen på landsplan blot udgør 15 %. Aktionsgruppen betragter hele udviklingsområdet som et landdistrikt.

LAG Jammerbugt-Vesthimmerland er som beskrevet kendetegnet ved fraværet af store provinsbyer. Aars er med sine 8.000 indbyggere den største by, mens de næststørste byer med ca. 5.500 indbyggere er Aabybro og Løgstør.

Landskabelige kendetegn

LAG Jammerbugt-Vesthimmerland er et landdistrikt, hvor de traditionelle erhverv som fiskeri, landbrug og skovdrift har fyldt og stadig fylder meget – både erhvervmæssigt og i det landskabelige udtryk! Landskabeligt giver det udslag i store arealer med åbent land, hvor spredt bebyggelse, dyrket agerland og græsningsarealer til kreaturer dominerer. Stordrift inden for landbruget sætter præg på det landskabelige kendetegn. I andre egne afløses det åbne land af store plantager med snorlige række af beplantning, der vidner om skovbrugets erhvervmæssige betydning i området.

Kyststrækningen langs Jammerbugten er et andet markant landskabeligt kendetegn. Jammerbugten kendetegnes bl.a. af de brede sandstrande, de kuperede klitlandskaber, og lokaliteter som Kettrup Bjerge, Svinkløv og Thorup klitplantager samt Danmarks største indlandsskrænt, Lien, der støder op til naturområdet Fosdalen.

Længere mod syd skærer Limfjorden gennem landet, og adskiller Jammerbugt og Vesthimmerlands Kommuner. Sammenlignet med Jammerbugten er Limfjorden et mere "blidt" element i landskabet, hvor vegetationen er mere frodig og farvandet mindre voldsomt. Karakteristisk for Limfjordslandet er videre de små havne og fiskelejerne og de meget forskelligartede kyststrækninger.

Også syd for Limfjorden er den landskabelige variation stor. De mest velkendte områder omfatter de himmerlandske heder, der er Danmarks største samlede hede areal, samt den genoprettede Vilsted Sø, der er Nordjyllands største ferskvandssø, ligesom de mange vandløb er karakteristiske for egnen.

Kulturmiljøerne, der vidner om menneskets liv og færden, sætter ligeledes tydelige spor i landskabet. Nord for Limfjorden omfatter de mest tydelige spor efter vore forfædre bl.a. Vikingeborgen i Aggersund, den gamle højmose, Store Vildmose, kystfiskerlejerne Slettestrand og Thorupstrand, det sagnospundne Ø Kloster i Øland samt Vejlerne, der i dag er et fredet vådområde med et rigt fugleliv.

Syd for Limfjorden hører stenalderbopladsen ved Ertebølle, Vitskøl Kloster og Frederik VII's Kanal i Løgstør til de mest iøjnefaldende kulturmiljøer. Og endelig er der den lille Limfjords ø, Livø, hvor perioderne som munkeøje og institution for åndssvage og kriminelle har sat sine tydelige aftryk i landskabet.

Offentlig service og infrastruktur

De kommunale servicetilbud i Jammerbugt og Vesthimmerlands kommune er generelt på niveau med kommunerne i andre dele af landet. Kommunernes geografiske udstrækning har dog den konsekvens, at mange borgere har forholdsvis langt til de kommunale institutioner, hvad enten det drejer sig om rådhus, dagsinstitutioner, skoler eller ældretilbud.

Eftersom den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger er under gennemsnittet, ligger også skatteprovenu pr. indbygger under landsgennemsnittet. I Vesthimmerland var den gennemsnitlige samlede indkomst på ca. 267.000 Kr. i 2012 dog stigende fra 255.000 i 2007. I Jammerbugt var den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger i 2012 275.000 Kr. imod 255.000 Kr. i 2007. På landsplan var den gennemsnitlige indkomst 290.000 Kr. i 2012 og 275.000 Kr. i 2007 (afrundede tal). Selvom den gennemsnitlige bruttoindkomst er i en positiv udvikling ligger den konstant under udviklingen på landsplan i begge kommuner. Som følge heraf vil skatteprovenu pr. indbygger ligeledes være lavere end på landsplan.

Kommunerne er kun i begrænset omfang hjemsted for regionale og statslige institutioner. I stedet må borgerne i vid udstrækning benytte sig af de regionale og statslige tilbud, som er beliggende i Hjørring og Hobro samt regions- og universitetsbyen Aalborg.

Infrastrukturen i området er generelt ikke opdateret, så den er tilpasset det moderne vejnet. Eksempelvis er hovedvejsforbindelsen og Aggersundbroen ikke opgraderet til at modtage tog i forhold til transporten til og fra Hanstholm Havn og der er behov for flere omfartsveje i området.

I tråd hermed er anlægget af den 3. Limfjordsforbindelse og en omfartsvej ved Brovst afgørende for at sikre øget bosætning og erhvervsudvikling i Jammerbugt Kommune.

Der er ligeledes udfordringer omkring IT-infrastrukturen og de såkaldte "sorte huller", samt behov for ordentlig dækning fra teleselskabernes side. De digitale forhold er centrale eftersom der er stigende digitale krav til det offentliges kommunikation med borgere og virksomheder osv. Det er ligeledes afgørende for området, at der sikres en mobil dækning i alle egne.

Befolkningsudvikling

LAG Jammerbugt-Vesthimmerlands område består af ca. 75.000 indbyggere. I perioden 2007-2013 har

der været en negativ befolkningstilvækst på knap 0,5 %. På landsplan er der i samme periode sket en positiv befolkningstilvækst på knap 3 %. På landsplan er befolkningen de seneste 20 år øget med mere end 6 %.

Med andre ord vil LAG Jammerbugt-Vesthimmerlands område de kommende år blive mere tyndt befolket, hvilket gør egnens status som landdistrikt endnu mere udpræget. Den umiddelbare konklusion er således, at udviklingsområdet i tiltagende grad stilles vanskeligere end "det gennemsnitlige Danmark".

Befolkningssammensætning

Vi bliver i ældre og ældre og som følge heraf stiger gennemsnitsalderen såvel i vores område som i resten af landet.

Folketal den 1. i kvartalet efter område, alder og tid			
		2008K1	2014K3
Hele landet	0 år	64412	56032
	20 år	61689	73813
	65 år	61857	67830
	80 år	26518	28779
Jammerbugt	0 år	418	339
	20 år	332	398
	65 år	489	565
	80 år	212	219
Vesthimmerlands	0 år	406	368
	20 år	419	430
	65 år	418	557
	80 år	211	255

Som det ses af ovennævnte udtræk fra Danmarks statistikbank falder fødselstallet i DK og på samme måde i vores område. Til gengæld er der flere 20 årige og flere på 65 år i dag end i 2008 både hos os og på landsplan. Dette skyldes generelt store årgange i disse alderskategorier.

Befolkningsudviklingen i udviklingsområdet har store ligheder med udviklingen på landsplan. Det skal dog bemærkes, at den yngre del af arbejdsstyrken (19-40-årige) udgør 30 % af befolkningen på landsplan, men blot 24 % i LAG Vesthimmerland-Jammerbugt. Omvendt er den ældre del af arbejdsstyrken (41-64-årige) knap 35 % i udviklingsområdet mod knap 33 % på landsplan.

Andelen af arbejdsdygtige (19-64-årige) er forholdsvis lille i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland, mens andelen af ældre omvendt er stor. Denne befolkningssammensætning betyder, at andelen af indbyggere i beskæftigelse er forholdsvis lav, mens andelen på overførselsindkomster er højt, hvilket påvirker den kommunale økonomi i negativ retning.

En befolkningsprognose for perioden 2007-2027 afslører, at andelen af børn og unge vil falde både lokalt og på landsplan. Faldet er mest markant i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland, hvor andelen af børn & unge vil falde med ca. 4 procentpoint, så det i 2027 vil være på niveau med landsgennemsnittet (ca. 21 %).

2007-2027

I LAG Jammerbugt-Vesthimmerland og på landsplan vil gruppen af yngre erhvervsdygtige bliver reduceret frem mod 2022, hvorefter den vil gennemleve en svag vækst frem mod 2027. Samlet vil befolkningsgruppen være reduceret med ca. 2 procentpoint i både LAG Jammerbugt-Vesthimmerland og på landsplan om 20 år. Udviklingsområdet vil være underrepræsenteret, hvad angår yngre erhvervsdygtige i hele perioden.

Gruppen af ældre erhvervsdygtige (41-64-årige) reduceres betydeligt frem mod 2027, hvor den udgør 31 % af indbyggerne i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland og knap 30 % af indbyggerne på landsplan.

Ældregruppen (65 år +) vil vokse eksplosivt over den 20-årige periode. I 2027 vil befolkningsgruppen udgøre henholdsvis 27 % af indbyggerne i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland og 23 % af indbyggerne på landsplan. Tilvæksten af ældre bliver ca. 10 procentpoint i LAG Jammerbugt-Vesthimmerland og ca. 8 procentpoint på landsplan.

Konklusionen på ovenstående er, at LAG Jammerbugt-Vesthimmerland i højere grad end landsgennemsnittet vil opleve et udgiftspres, idet antallet af erhvervsaktive er vigende, mens antallet af ældre uden for arbejdsmarkedet er stigende. Denne udvikling er i en kommunaløkonomisk henseende særlig alvorlig, da udviklingsområdet allerede på nuværende tidspunkt er kendetegnet ved en begrænset arbejdsstyrke og en forholdsvis stor gruppe ældre.

Uddannelse

Uddannelsesniveaulet i udviklingsområdet er anderledes fordelt end i landet som helhed. Mens man nogenlunde er på højde med det øvrige DK i antallet af grundskoleuddannede og på samme udviklingskurs på erhvervsuddannelser og almen gymnasiale uddannelser er der en vigende tendens på de mellemlange og lange videregående uddannelser. Dette skyldes først og fremmest, at de fleste vælger at flytte til uddannelsesstederne i de større byer for at undgå lange transporttider og være tættere på uddannelsesmiljøet.

Udviklingsområdet er kendetegnet ved forholdsmæssigt flere personer uden erhvervsuddannelse og få med videregående uddannelse. Et lavt uddannelsesniveau er problematisk i flere henseender, idet arbejdsmarkedet til stadighed efterspørger veluddannet arbejdskraft og lønniveauet for højtuddannede typisk ligger højere, end det gør for personer uden eller med en kort uddannelse.

Økonomi

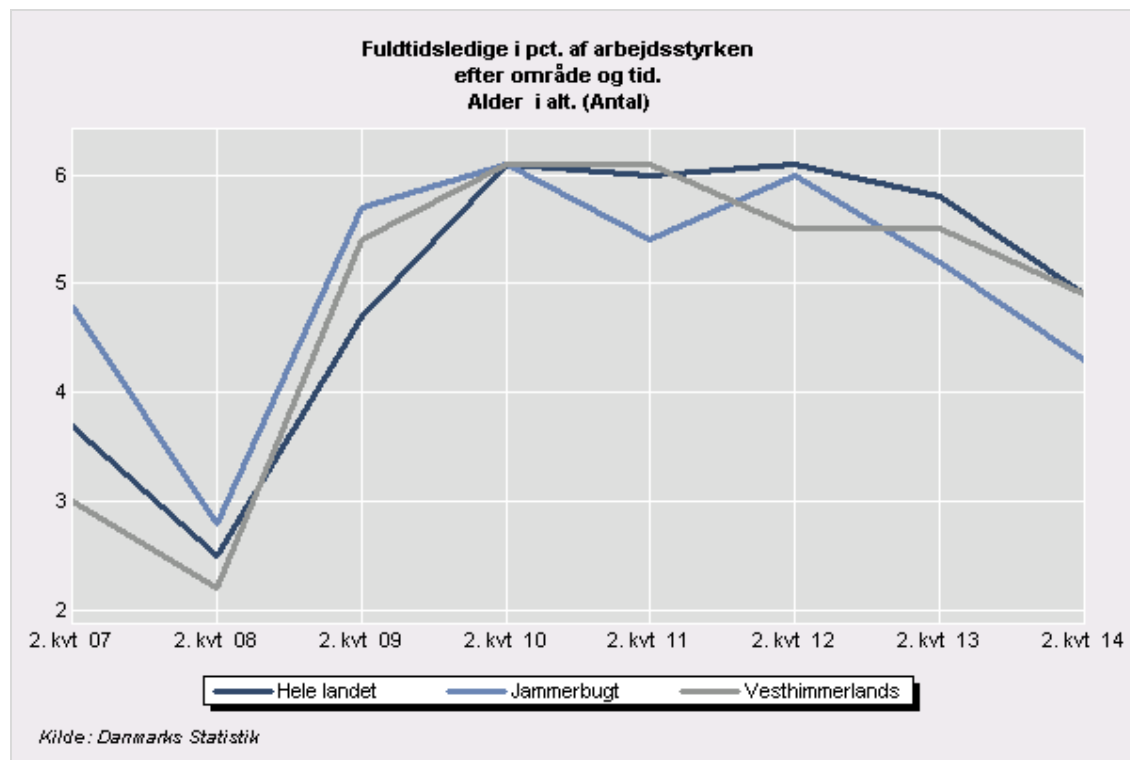
Det lave uddannelsesniveau kan aflæses i udviklingsområdets økonomi. Den gennemsnitlige indkomst i hele landet er steget fra 2008-2012 fra 280.000 – 292.000 pr. indbygger imens den i Jammerbugt er steget fra 260.000 til 275.000 Kr. pr. indbygger. I Vesthimmerland er stigningen fra 257.000 til 267.000 Kr. pr. indbygger. Udviklingen følger stort set DK, men der er forskelle i indkomstniveau i området i forhold til resten af landet.

Arbejdsmarked

Arbejdsstyrken i beskæftigelse i området er faldende fra 39.000 i 2009 til 35.000 i 2013. På landsplan er der også sket et fald fra 2.817.000 til 2.660.000 personer. Det svarer til, at under halvdelen af befolkningen er i beskæftigelse såvel i vores område som i hele DK.

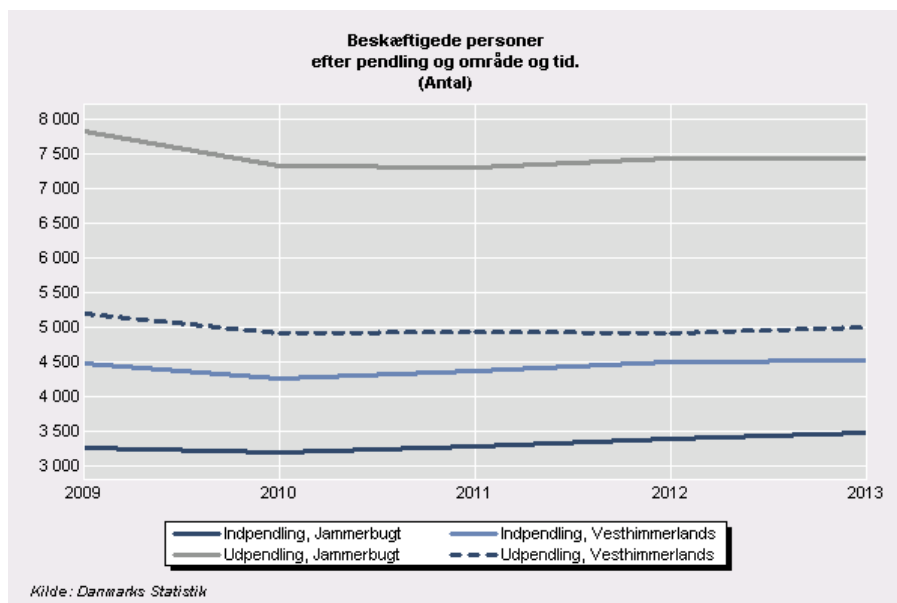
De seneste tal på ledighedsområdet viser, at området i 2014 har en ledighed på 3,5-4 pct. Der skete en mærkbar stigning i ledigheden med indgangen til finanskrisen, men vi nærmer os nu niveauet for 2006 igen, med en forholdsvis lav ledighed. Vær dog opmærksom på, at der især i den unge gruppe er mange, der ikke er forsikrede ledige, og som derfor ikke vises i statistikken. Arbejdsløsheden i denne gruppe er

relativ høj.

Udviklingen i ledigheden i vores område følger udviklingen på landsplan. Jammerbugt ligger meget flot med en ledighed under landsgennemsnittet imens Vesthimmerland er på landsgennemsnittet.

Pendling

Der er en rimelig stor ind og udpendling i området. Især i Jammerbugt er der en stor udpendling især fra den nordøstlige del imod Aalborg, mens forskellen i Vesthimmerland er knap så udpræget. Her finder den største pendling sted i den østlige del af Kommunen, hvor afstanden til motorvejen og de større byer er mindst. Hvis vi skal sikre en høj mobilitet i arbejdsstyrken også i den vestlige ende af området er

der behov for en forbedret infrastruktur. Vi har ikke midler til dette, men vi kan arbejde for, at der bliver sat fokus på infrastruktur i den vestlige del af området. Det vil være af afgørende betydning for, hvorvidt de vestlige egne kan tiltrække bosætning, at der er en god infrastruktur så pendlere ikke får for lang transporttid imellem bopæl og job.

Erhvervsstruktur

LAG Jammerbugt-Vesthimmerlands erhvervsstruktur er præget af mange små virksomheder. Området er samlet hjemsted for mere end 5.000 virksomheder, hvilket omregnet betyder, at der for hver 1.000 indbyggere er 67 virksomheder. Tilsvarende er gennemsnittet på landsplan 54 virksomheder for hver 1.000 indbyggere.

Det er de små virksomheder med 1-19 medarbejdere, som er overrepræsenteret i området – og tendensen er mest tydelig i forhold til enkeltmandsforetagender. Omvendt er området svagt underrepræsenteret, hvad angår mellemstore og store virksomheder.

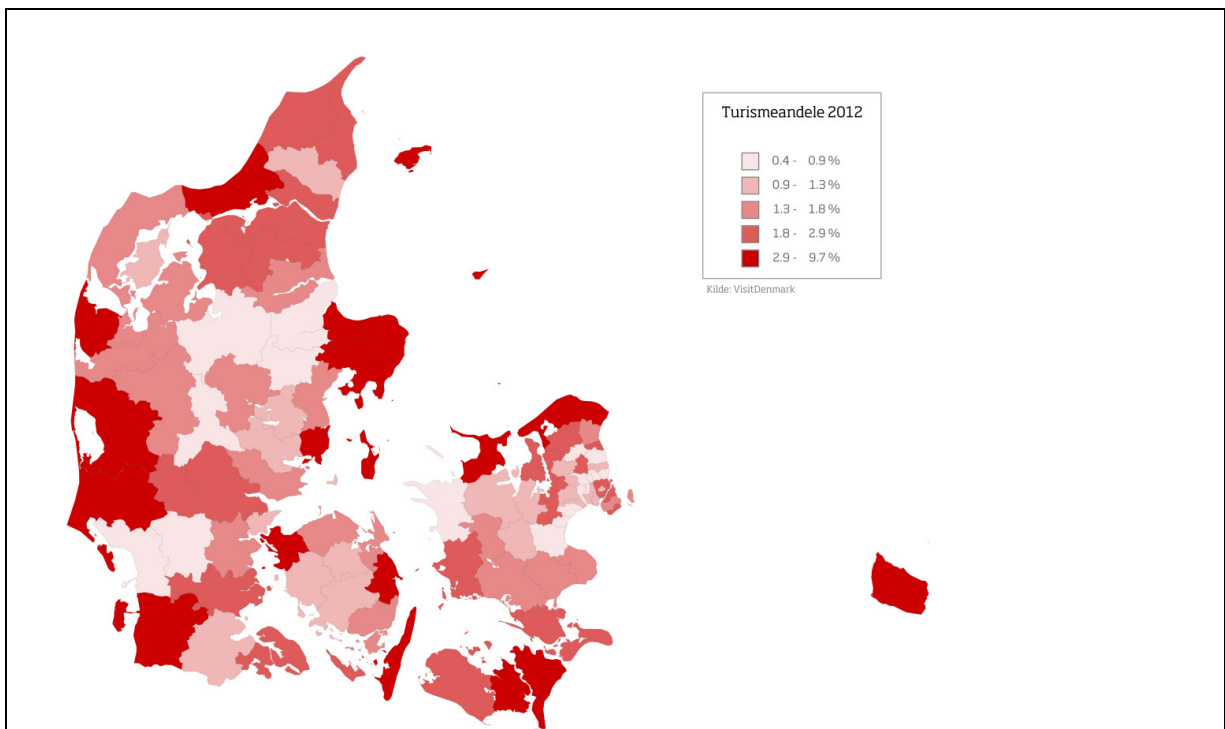
Udviklingsområdet er som beskrevet præget af åbent land. Det afspejler sig i den lokale erhvervsstruktur, som i langt højere grad end det er tilfældet på landsplan er præget af primærerhverv som landbrug, gartneri og skovbrug.

Området har et bredt spektrum af maskinindustri. Der er en del mindre virksomheder, der laver nichefremstilling til blandt andet det tyske marked. 3 af 8 jernstøberier i DK er lokaliseret i området. De har typisk en ganske høj eksportandel inden for deres nicher. Der er en del træindustri i området. Der er en del møbelindustri, men også her er der sket en markant reduktion i de senere år. Siden finanskrisen har der været en reduktion i antallet af iværksættere i området. Det er blevet vanskeligere at finde finansiering og finde et marked at operere i. Antallet af industri iværksættere er faldet siden finanskrisens start.

Turisme er et forholdsvis markant erhverv. Området er velforsynet med velbesøgte turistdestinationer i den nordjyske turismeregion. De relevante data er ikke opgjort på de enkelte kommuner, men det samlede Region Nordjylland er i perioden 1989-2005 den region i Danmark, som årligt har haft flest turismerelaterede overnatninger. Det skal dog bemærkes, at væksten i perioden har været større i andre egne af landet.

Der er mange golfbaner i området og mange sommerhuse langs med kyststrækningerne både ud til havet og langs med Limfjorden. Der er stadig en del fiskeri i området, selvom antallet af erhvervsfiskere bliver færre. Der er mange fritidssejlere i Limfjorden. Der er langs med kysten både ved havet og i Fjorden en del camping pladser og en del mindre restaurationer og kroer, der er afhængige af turisme.

Turismeerhvervet er markant i området. Som det ses af nedenstående figur er der en forholdsvis høj andel af arbejdspladser inden for dette område i forhold til resten af landet.

Kilde: Visit Danmark : Turismens økonomiske betydning i Danmark 2012.

Såvel turismeområdet som de traditionelle erhverv og produktions erhverv i den næste programperiode være prioriterede områder LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland, der således gerne vil støtte udvikling af turismevirksomheder og sammen med kommunerne være med til at forbedre de turistmæssige rammebetingelser.

Øvrige karakteristika

I lavvækstregioner er det velkendt, at udvikling og gennemførelse af vækstfremmende initiativer kræver noget helt andet, end det gør i landets vækstcentre. Erhvervslivet, de offentlige myndigheder, foreningerne og borgerne er for længst nået til den erkendelse, at det er essentielt at være bevidst om lokale styrker og svagheder, at tænke visionært og frem for alt udnytte de lokale netværk, hvis gode ideer skal realiseres som bæredygtige projekter.

En af de absolutte styrker i udviklingsområdet er den sociale kapital, som kendetegner mange af lokalsamfundene. Den sociale kapital giver udslag i stærke lokale netværk og en udpræget sammenhængskraft, hvilket i sidste instans resulterer i stærke sociale relationer og en evne til at mobilisere ressourcer. Populært sagt er lokalsamfundene, som tidligere skitseret har et lavt uddannelsesniveau eller "know how", karakteriseret ved en "know who", som både i de daglige sociale relationer og i forbindelse med udviklingstiltag er en markant styrke.

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerlands område har en lang række karakteristika, der minder om et typisk yderområde.

Styrker, Svagheder, Muligheder og Trusler.

I vores bestræbelser på at vurdere områdets udgangspunkt for implementering af en ny LAG' strategi har vi med udgangspunkt i den socioøkonomiske analyse foretaget en vurdering af Styrker, Svagheder,

Muligheder og Trusler.

Vi har stillet det op i følgende oversigt og begrunder overvejelserne efterfølgende.

Vi kan sammensætte vurderingen af styrker, svagheder, muligheder og trusler i nedenstående opstilling.

Styrker <ul style="list-style-type: none"> - Varieret og attraktiv natur - Spændende kulturmiljøer - Stærkt lokalt samarbejde - Erfaringer med landdistriktsudvikling - Varieret erhvervsstruktur - Stærk turismeområde - Masser af "know who" - Stor social kapital - Mange ildsjæle - Attraktive etableringsvilkår og bosætningsmuligheder. -Etableret destinationssamarbejde	Svagheder <ul style="list-style-type: none"> - Svag befolkningstilvækst. - Nogle landområder og landsbyer oplever affolkning. - Mangelfuld infrastruktur, herunder også IT infrastruktur. -Relativt begrænsede kommunale midler til kultur, sport og fritid. - Mange borgere har langt til offentlige institutioner og indkøbsmuligheder. - Lavt uddannelsesniveau - Lavt beskatningsgrundlag
Muligheder <ul style="list-style-type: none"> -Samspil mellem natur og kultur -Satsning på sundhed med basis i stedbundne potentialer. -Nye/forbedrede turismeprodukter med fokus på kultur, natur, mad, kunsthåndværk, oplevelser etc. - Lokale fødevarer. - Netværk og erhvervsklynger. - Kyststrækninger ved hav og fjord (bosætning og turisme). - Mange ildsjæle og foreninger. - Nærheden til Aalborg Universitet. - Mulighed for at tilbyde gode levevilkår. -Forbedrede etablerings og udviklings muligheder for erhvervslivet. -omstilling af energi. -Samarbejde med socialøkonomiske virksomheder. -Fokus på at hæve uddannelsesniveaue. -Ledige erhvervsbygninger. -Udvikling af nye og eksisterende events. -Mange sommerhuse. -Tiltag som kan øge beskæftigelsen.	Trusler <ul style="list-style-type: none"> - Negativ befolkningstilvækst - Landområder og landsbyer affolkes - Beskæftigelsen inden for primær- og sekundærerhverv er faldende. -Fremtidens befolkningssammensætning med færre erhvervsaktive. - Mange job indenfor primærerhverv forsvinder. - Lavt uddannelsesniveau. - Høje energipriser.

Styrker

Området er rigt forsynet med naturperler såvel omkring Limfjorden som ved Vesterhavet og inde i landet.

Der er gymnasiale uddannelser i Fjerritslev og Aars. Herudover er Aars hjemsted for Erhvervsskolerne. I Fjerritslev er der en SOSU assistent uddannelse. Der er herudover en lang række efterskoler. Samlet set er området velforsynnet med uddannelsesinstitutioner inden for ungdomsuddannelser, hvorimod det er nødvendigt at tage til de større byer for at få videregående uddannelser.

Farsø sygehus er det eneste tilbageværende sygehus i området. Der er almene lægepraksis i nogle af de større byer.

Området er rig på en lang række lokale kulturelle begivenheder fra små dilettant forestillinger i forsamlingshusene til egentlige musikhuse og kulturelle event centre i de større byer. Der er 5 biografer i området. Der er en lang række tilbagevendende begivenheder så som dyrskuer, uldfestival, byfester, messer og udstillinger. Omkring egnscentrene er der et forholdsvis velfungerende handelsliv, som dog er under pres på grund af storcentre og shopping muligheder især i Aalborg, men også internet handel repræsenterer en stadig større andel af detailhandelen i området. Detailhandelen har brug for at organisere sig i forhold nethandel for at overleve.

Området har et bredt spektrum af maskinindustri og virksomheder i øvrigt indenfor Jern og metal branchen. Der er mange mindre virksomheder, der laver nichefremstilling til blandt andet det tyske marked. 3 af 8 jernstøberier i DK er lokaliseret i området. De har typisk en ganske høj eksportandel inden for deres nicher. Der er stadig en del træindustri, selv om der er sket en markant reduktion i de senere år.

Turisme rummer et stort potentiale i området og er en forholdsvis stor del af erhvervslivet. Der er mange golfbaner i området og mange sommerhuse langs med kyststrækningerne både ud til havet og langs med Limfjorden. Der er stadig en del fiskeri i området, selvom antallet af erhvervsfiskere bliver færre. Der er mange fritidssejlere i Limfjorden. Der er langs med kysten både ved havet og i Fjorden en del camping pladser og en del mindre restaurationer og kroer. Der er ligeledes en del mindre kunsthåndværkere og lokale fødevarerproducenter, som er aktive i relation til turisterne.

Svagheder

Ikke nok med at der er faldende fødselstal, men befolkningen bliver ældre og ældre, og færre i den erhvervsaktive alder vælger at bosætte sig på grund af et vigende antal lokale arbejdspladser.

Tomme huse. Den manglende omsætning af huse i de senere år har skabt en manglende omsætning af områdets boligmasse. Huse står tomme uden at blive solgt selv til foræringspriser. I nogle områder står der en del tomme huse og en meget lav omsætningshastighed på husene, som blandt andet skyldes manglende finansieringsmuligheder.

Selvom der er fjernet en del tomme huse i de senere år, resterer der stadig en kæmpe opgave i at få saneret ud i boligmassen og samtidig få sikret, at der er attraktive boliger til dem, der har lyst til at flytte hertil. En af årsagerne er blandt andet den manglende omsætning af ejerboliger, som er den altdominerende boligform i området.

Dårlig infrastruktur, manglende busser. De store afstande til indkøb, offentlige institutioner o.s.v. gør det til en stor udfordring for mange at klare sig i området, hvis de ikke har egen bil. Der er mindre busstationer i de større byer, men dækningen bliver generelt dårligere.

IT infrastruktur. Ofte afstår selskaberne inden for IT forsyningsområdet fra at investere i fremtidige

løsninger i landsbyerne, fordi befolkningsunderlaget er lille. Der er behov for at organisere sig lokalt, for at blive attraktiv for udbydere.

Uddannelsesniveaut relativt faldende. Som følge af alderssammensætningen og som følge af mangel på attraktive jobs er uddannelsesniveaut relativt faldende i forhold til resten af landet.

Antallet af industri iværksættere er faldet, men der er stadig aktivitet inden for serviceerhverv og håndværk. Især inden for Jern og Metal sektoren synes det at gå imod stadig flere og flere arbejdspladser. Her er der måske et vækstpotentiale, som vi kan være med til at understøtte og skubbe i den rigtige retning.

Muligheder

Der er mange ildsjæle, som tager ansvar for lokal drevet udvikling. Selvom Jammerbugt og Vesthimmerlands landdistrikter står overfor store udfordringer er der også klare lyspunkter, som vil være afgørende forudsætninger for at sikre området en fortsat udvikling.

Udgangspunktet for LAG-bestyrelse er, at vi tilsammen besidder et stærkt lokalt kendskab og kender de mange lokale netværk. Der eksisterer en stærk lokal forankring i de mindre bysamfund. Samtidig har vi relativt set oplevet et stort kommunalt engagement. Såvel Jammerbugt som Vesthimmerlands kommuner har landdistriktsudvikling højt på dagsordenen og bidrager til at motivere og gennemføre mange gode initiativer for at skabe en positiv udvikling.

Traditionelt set har området et stort lokalt potentiale for udvikling. Der er en spirende underskov af iværksættere og ildsjæle, som arbejder med en udvikling af nye virksomheder i området, for at skabe grobund for nye produktioner i området.

Hele området er præget af et meget aktivt foreningsliv, og de fleste aktiviteter inden for stort set alle aktivitetsområder på fritidssiden er organiseret i foreningslivet.

Visionære ildsjæle, som tør sigte højt! Området har traditionelt set haft mange ildsjæle, som ikke har været bange for at sigte højt og skabe fornyet udvikling på trods af områdets placering som land og yderområde. Der er en rig selvstændighedskultur, som bevirker, at der ikke er langt fra tanke til handling på nye initiativer.

Især i perioden op til finanskrisen var der et blomstrende iværksætermiljø med klyngedannelser indenfor maskinindustri, træindustri, fødevarer og industriel forarbejdning.

Med sin beliggenhed ved hav og fjord har området et stort potentiale for oplevelsesturisme. Der er i forvejen mange operatører, men der synes især at være et behov for mere professionel formidling, for at gøre området mere kendt for sine attraktive naturoplevelser og som destination for gæster fra hele Europa.

Eftersom en stor del af os har arbejdet med landdistriktsudvikling i den tidligere periode har vi en formodning om, hvilke typer af projekter vi kommer til at møde. Vi forventer at landsbyerne fortsat vil søge til projekter omkring fornyet livskvalitet og social integration ganske som de gjorde i den tidligere periode. Vi håber også fortsat, at mange iværksættere og etablerede virksomheder med nye ide'er vil søge hos os, ligesom de gjorde i den tidligere periode. Vi forventer fortsat at udbygge det netværk vi har i relation til begge ansøger typer blandt samarbejdet med landsbyråd, erhvervsråd, landboforeninger og rådgivningsvirksomheder.

Trusler

Landsbyens sidste dagligvarebutikker lukker, børneinstitutioner og skoler under afvikling. Skolen og købmanden har ofte været en samlende faktor i lokalsamfundet. Det er herfra, at fællesskabet dyrkes. Med lukningen opstår der behov for nye samlingspunkter og ny lokal organisering.

Den lokale beskæftigelsessituation er dårlig. Store arbejdssteder forsvinder. Selv om det store billede er et fald i antal af arbejdspladser sker der også nye ting på området. Vi skal kunne identificere disse potentialer og være med til at understøtte dem.

Befolkningssammensætning ændres. Vi bliver ældre og ældre og som følge af dette bliver vores behov

anderledes.

Den negative befolkningsudvikling lægger pres på Kommunerne, idet skatteprovenuet bliver mindre, og gør det vanskeligt for Kommunerne at finansiere de mange opgaver, der ligger i deres regi.

F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater

F. 1 Udviklingsstrategiens vision

Opstil en vision for aktionsgruppens virke i programperioden.

Visionen skal udtrykke aktionsgruppens overordnede målsætning om, hvilken retning LAG'ens geografiske område skal udvikle sig i, og hvordan området skal se ud om et givent antal år, eksempelvis i 2020, hvor programmet slutter.

En vision kan for eksempel se sådan ud:

- *Visionen for LAG-FREMTID er, at bidrage til at det geografiske område i 2020 er et mere attraktivt bosætningsområde med social og kulturel sammenhængskraft karakteriseret ved økonomisk vækst og beskæftigelsesmuligheder baseret på et økonomisk bæredygtigt erhvervsliv, en smuk og indbydende natur samt et velfungerende udbud af offentlige og private serviceydelser til gavn for alle i området.*

Ad. F.1)

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil være understøttende fødselshjælper til bæredygtige projekter med sigte på at bevare og udvikle eksisterende virksomheder samt etablere nye virksomheder. Vi understøtter initiativer til bevarelse og udvikling af attraktive levevilkår og til fornyet vækst og bosætning og netværksdannelser og forbedrede tværgående samarbejdsrelationer i og uden for området.

F.2 Strategiens mål

Til opfyldelse af strategiens vision opstilles en række mål ud fra situationsbeskrivelsen og SWOT-analysen. Målene skal være klare og kunne gennemføres gennem en række målbare aktiviteter.

Målet er eksempelvis: Styrke salget af lokale kvalitetsfødevarer

Ad F.2)

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil først og fremmest prøve at inspirere, motivere, og medvirke til at skaffe finansiering til nye initiativer i området. Via LAG midler kan vi selv være med til at skubbe området i den rigtige retning, og samtidig som organisation støtte projekterne til at hente anden ekstern finansiering.

Vi vil være sparringspartner til selve projektudvikling og er gerne "first mover" i forhold til finansiering af lokale indsatser.

Vi kan være fødselshjælper til samarbejdsprojekter.

Vi vil understøtte fornyet lokal organisering inden for de områder, der har behov herfor.

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland har valgt to hovedindsatsområder.

1: Erhvervsliv

1.1: Flere arbejdspladser med baggrund i nye tiltag i eksisterende virksomheder og via etablering af nye virksomheder. (herunder lokale originale gode ide'er, iværksætterkultur samt socioøkonomiske virksomheder (nye muligheder for overlap og nytænkning).

1.2: Nye virksomheder, der etablerer attraktive jobs. Herunder grønne tiltag og bæredygtighed, som giver beskæftigelse og bedre livskvalitet. Udvikling af og etablering af socialøkonomiske virksomheder. Fokus på anvendelsen af virksomheder i ledige erhvervsbygninger- og lokaler. Utraditionelle samarbejder/partnerskaber i lokalsamfund mellem borgere og virksomheder som har til formål at skabe beskæftigelse.

1.3: Rammebetingelser og samarbejder med henblik på at forbedre infrastruktur sammen med øvrige centrale aktører. Tværfaglige relationer (erhverv, forening, kultur, kommune o.s.v.

1.4: Hav og fjord som tema i ny turistmæssig sammenhæng. Herunder oplevelsesmuligheder, destinations og events med afsæt i områdets stedbundne potentialer samt natur og turisme som afsæt for nye virksomheder og udvikling af eksisterende.

2: Attraktive levevilkår og styrket bosætning

2.1: Vi støtter nye faciliteter som ramme om nye aktiviteter i foreningslivet med de mange ildsjæle i bestræbelserne på at gøre en positiv forskel. Vi introducerer LEADER -princippet til fremme af social kapital i området. Vi går gerne nye veje f.eks. i samarbejde med socialøkonomiske virksomheder og andre institutioner i lokalsamfundene.

2.2: Vi styrker rammerne for åben netværksdannelse og social integration. Herunder bidrag til en bedre ramme om styrkelse af de kulturelle netværk, foreningsliv (social kapital) med plads til forskellighed.

2.3: Formidlingsværktøjer og faciliteter til udnyttelse af områdets rige kulturarv. Herunder forbedret adgang til naturen, multifunktionelle landskaber.

2.4: Styrket bosætning via bedre rammebetingelser og infrastruktur, herunder Internetadgang, nye initiativer til at styrke boligmassen med gode udstøttede lejeboliger for alle aldersgrupper.

F.3 Aktiviteter

Aktionsgruppen skal opstille og beskrive de aktiviteter, som forventes iværksat for at nå udviklingsstrategiens mål.

Eksempler på aktiviteter, hvis målet er at styrket salget af lokale kvalitetsfødevarer:

- Styrke lokale fødevarenetværk
- Udvikling af nye lokale produkter
- Anvendelse af nye processer, teknologier og afsætningskanaler

Aktionsgruppens mål og forventede aktiviteter skal anføres i skemaet nedenfor.

Skemaet er i to dele. En del for de mål og aktiviteter der vedrører vækst- og jobskabende erhvervsudvikling og en del der vedrører forbedring af rammevilkårene.

Der udfyldes et skema *for hvert mål*, som aktionsgruppen har prioriteret. Til hvert mål kan aktionsgruppen anføre det antal aktiviteter, som findes nødvendige for at opfylde målet. Inden for de standardkategorier, som er anført i skemaet, som fx investeringsomfang, antal projekter, antal job osv. skal aktionsgruppen udfylde det forventede antal og beløb.

Der er naturligvis tale om et skøn, men skal betragtes som et pejlemærke for det resultat som LAG'en ønsker og realistisk kan forvente at opnå gennem sine aktiviteter.

Som nøgletal for resultater vedr. jobskabelse og værdiforøgelsen benyttes følgende minimumtal: 10 millioner kroner i projektinvesteringer skaber som minimum 3 millioner kroner i værdiforøgelse (omsætning) og 3 fuldtidsarbejdspladser. Det gælder her skønsmæssigt for alle erhvervsrettede aktiviteter.

Hvis de forventede resultater af aktiviteterne skønnes at være højere, *skal* det begrundes i skemaet under bemærkninger. For samarbejdsaktiviteter kan det evt. være relevant idet der for et forholdsvis beskedent projektbeløb (etablering og drift af netværket i en periode) kan forventes en indirekte effekt, der skaber såvel nye job som værdiforøgelse blandt de deltagende i netværket.

Ad F.3) Aktiviteter og aktivitetskema

Erhvervsrettede mål og aktiviteter <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i>	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Antal bevarede job <i>Målt som fultidsjob</i>	Antal nye job <i>Målt som fultidsjob</i>	Værdiforøgelsen <i>Målt i omsætning som følge af projektet (kr.)</i>
	Kroner	% andel af total				
<ul style="list-style-type: none"> Etablering af nye og udvikling af eksisterende mikrovirksomheder og små virksomheder Erhvervsrettede samarbejdsaktiviteter (netværk, klynger m.v.) 						
Mål:						
1.1: Nye forretningsområder eks.virksomheder:	22.500.000	20 pct.	15	25	25	20.000.000 /år
1.2: Nye virksomheder attraktive jobs.	5.000.000	20 pct.	10	15	10	7.500.000 /år
1.3: Rammebetingelser og samarbejder	10.000.000	20 pct.	10	20	10	7.500.000 /år
1.4: Oplevelsesøkonomi	10.000.000	20 pct.	10	20	15	10.000.000/år
Total	47.500.000	20 pct.	45	80	60	45.000.000/år
<p>Bemærkninger: Der forventes tildelt i alt 9,5 mio. på hele området, forudsat at budgettet er uændret frem til 2020. LAG bestyrelsen forbeholder sig retten til at justere i målopfyldelsen imellem de enkelte områder i det omfang projektforslagene nødvendiggør det og giver mulighed herfor. Det gøres samtidig opmærksom på, at der kan være et stort spænd imellem omsætning og jobantal, alt afhængig af hvilke typer jobs, der er tale om.</p>						

Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Basale serviceydelser</i> • <i>Byfornyelse og bevarelse af kulturarven</i> 	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Befolkning i landdistrikterne, der får fordel af aktiviteterne <i>Antal personer</i>
	Mål:	Kroner		
2.1: Nye faciliteter til foreningslivet osv.	40.000.000	15 pct.	30	15.000
2.2: Nye rammer omkring åben netværksdannelse og social integration	15.000.000	10 pct.	25	5.000
2.3: Forbedret adgang til og formidling omkring natur og kulturarv.	10.000.000	15 pct.	10	30.000
2.4: Styrket bosætning og bedre infrastruktur.	10.000.000	20 pct.	10	50.000
Total	75.000.000	15 pct.	85	100.000
Bemærkninger: pct. andel af total investeringen forstås, som vores støtte i pct. af den samlede investering. Vi formodes at have ca. 16 mio. til rådighed i alt til begge hovedindsatsområder frem til 2020. Udgangspunktet er, at pengene fordeles ligeligt imellem de 2 hovedindsatsområder. Der formodes således at være 9,5 mio. Kr. til attraktive levevilkår, såfremt projektbudgettet er uændret frem til 2020.				

LAG-bestyrelsen tager forbehold for, at der kan opstå ændringer i forbindelse med fordelingen imellem de forskellige indsatsområder i det omfang projektforslag giver mulighed og nødvendiggør det.

G. Andre planlagte mål og målsætninger

G.1. Beskriv her eventuelle andre mål og målsætninger, som aktionsgruppen planlægger, men som ikke søges medfinansieret under Landdistriktsprogrammet

Ad G.1)

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil som udgangspunkt støtte op om initiativer, der kan være med til at understøtte vores vision. Bestyrelsen og koordinatoren være til rådighed for initiativtagere, som arbejder med projekter, der falder uden for landdistriktsprogrammets støttemæssige rammer, men som er med til at give udvikling i Aktionsgruppens geografiske område.

Det kan f.eks. være projekter, der kan støttes af andre EU-programmer eller andre nationale eller private tilskudsmuligheder (offentlige og private fonde og puljer).

H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse

H.1 *Beskriv hvordan der i gennemførelsen af udviklingsstrategien arbejdes med LEADER-principperne, og hvordan principperne kan forbedre mulighederne for at opfylde strategiens vision og mål (for mere om LEADER-principperne henvises til bilag):*

1. *Beskriv hvordan aktionsgruppen vil arbejde med netværk og klynger samt en helhedsorienteret tilgang til lokal udvikling, der integrerer forskellige sektorer og interessegrupper.*

Beskriv også hvordan de forskellige aktører inddrages:

- Foreningens medlemmer
- Lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv
- kommune og region

Her kan overvejes informations- og debattmøder, projektbesøg/møder, brugen af sociale medier, brug af pressen, nyhedsbreve, hjemmesider, overvejelser om hvordan aktionsgruppen når de unge, og om der er tænkt på køn og alder i inddragelsen af de lokale aktører. Beskriv også eventuelle overvejelser om etablering af arbejdsgrupper og netværk blandt og på tværs af de forskellige grupper af lokale aktører, fx mellem sektorer og mellem erhverv og foreningsliv.

Her kan også tilkendes, hvordan aktionsgruppen påtænker at deltage i regionale eller internationale samarbejdsaktiviteter- og projekter.

2. *Beskriv hvordan der arbejdes med innovation*

Innovation skal ses i en lokal sammenhæng, og kan defineres som nye aktiviteter, der ikke har været gennemført før i det pågældende lokalområde gennem anvendelse af ny viden eller anvendelse af kendt viden på nye måder.

Resultatet af processen kan være nye produkter i form af serviceydelser, nye erhvervs tiltag eller nye processer i form af teknologiske eller organisatoriske nyskabelser. Innovation skal således forstås bredt, hvor det er den lokale nyhedsværdi, der er afgørende.

Der lægges endvidere vægt på muligheden for overførsel af innovation såvel ind som ud af aktionsgruppens område.

Ad H.1)

Den lokale aktionsgruppe havde 150 deltagere på sin stiftende generalforsamling d. 26. august 2014 på Hanherred Ungdomsskole. Generalforsamlingen er foreningens øverste myndighed og den afholdes 1 gang årligt inden udgangen af april måned. De 150 medlemmer orienteres om generalforsamling og om relevante nyheder fra LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland via mail og via den lokale presse.

Herudover har LAG-bestyrelsen kontakt med en lang række netværk, som agerer inden for de områder vi ønsker at styrke. De 2 Kommuner er nærmeste samarbejdspartnere og her er der mange kontaktflader til de forskellige afdelinger fra udviklingsafdelinger til kultur og fritidsforvaltningerne til erhvervskontorerne og de tekniske forvaltninger. Begge Kommuner har lokale landdistriktsråd og politikker for området, som LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil orientere og motivere til at søge programmet, idet de er organiseret, så alle dele af området er med i arbejdet.

Samarbejdet med Kommunerne illustreres endvidere ved, at hver Kommune har et fast sæde i LAG-bestyrelsen. Dette gælder også for Region Nordjylland, der er en væsentlig samarbejdspartner på grøn vækst og infrastruktur projekter. Regionen formodes samtidig at være en væsentlig med bidragsyder inden for projekter i disse kategorier. LAG-bestyrelsen vil holde alle interessegrupper engageret via generalforsamlinger, debatmøder orientering via hjemmeside og sociale medier. De unge repræsenterer en særlig målgruppe, som vi vil forsøge at nå ved at etablere aktiviteter og faciliteter via projekterne, som er særligt målrettet denne gruppe. Vi vil prioritere projekter, der har til formål at støtte op omkring de unge og deres livsbetingelser i området.

Vi vil løbende deltage i og være medarrangør på informationsarrangementer indenfor udvikling af området, så vi sikrer, at målgruppen er bekendt med de muligheder, der er i regi af programmet. LAG'en vil endvidere have fast tilknyttet sekretariat, der vejleder ildsjæle, iværksættere i processen med udvikling af gode projekter til programmet.

Som et led i bestræbelserne på at sikre projekterne en vis nyhedsværdi og innovativ karakter vil bestyrelsen stille ansat koordinator til rådighed, med henblik på via sparring og vejledning at løfte projekterne op på et niveau, hvor de har en demonstrationsværdi. Endvidere vil der være vejledning i at komme igennem ansøgningsprocessen og udbetalingsprocessen, idet den ofte opleves som svær og ufremkommelig for nye projekt deltagere. *LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland vil derfor være særlig opmærksom på at støtte projekter, som via nye produkt ideer, processer og samarbejdsrelationer vil kunne inspirere andre, og danne model til efterfølgelse.*

Aktionsgruppen vil i næste periode udbygge samarbejdet med de andre LAG'er i Nordjylland, så vi indgår i et mere forpligtende samspil, hvor vidensdeling og gensidig bistand bliver en mere naturlig del af sekretariatets arbejde. Også på bestyrelsesniveau vil vi udbygge samarbejdet til de andre i regionen. Alt sammen med det formål at gøre vores sparring og projektudvikling mere kvalificeret. LAG'en deltager endvidere i det nationale netværk og de initiativer, der tages herfra. På den internationale front havde vi i sidste programperiode et samarbejde med ADREPES, som er et LAG beliggende i Portugal syd for Lissabon. Vi forventer i næste periode at udbygge samarbejdet, så vi bliver bedre til at drage fordel af hinandens styrkepositioner.

H. 2 Aktionsgruppens organisering, beslutnings- og evalueringsprocedurer

Redegør for hvordan aktionsgruppen planlægger at gennemføre strategien ved brug af følgende punkter (aktionsgruppen kan tilføje yderligere punkter):

- Gennemførelse af bestyrelsesmøder
- Jobbeskrivelse for koordinator, ansættelsesforhold og bestyrelsens arbejdsgiverfunktion over for koordinator.
- Procedure for administration af driftsmidlerne og af projektmidlerne. Procedure der sikrer habilitet i bestyrelsen og koordinatorens arbejde
- Sikring af gennemsigtighed ved de valgte prioriteringskriterier og pointsystemer til brug ved vurdering af indkomne projektansøgninger.
- Sammenhæng til kommuners og regions udviklingsplaner og tiltag.
- Procedure for den løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse.
- Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre den nødvendige viden og kompetencer.

Ad H.2)

Formanden repræsenterer bestyrelsen udadtil og varetager det daglige ansvar for foreningens drift, herunder at foranledige indkaldelse af bestyrelsesmøder i henhold til den godkendte forretningsorden.

Bestyrelsen udarbejder strategiplan til godkendelse i Kommuner og Region og som undervejs er i høring hos medlemmer og netværkspartnere. Bestyrelsen tager stilling til ansøgninger samt iværksættelse af projektinitiativer. Bestyrelsen træffer sine beslutninger i møder, der er indkaldt i henhold til forretningsordningen, og hvori mindst halvdelen af medlemmerne deltager. Formanden er dog bemyndiget til at træffe afgørelse i sager, der vurderes som uopsættelige, eller at lade en sag afgøre ved skriftlig høring, f.eks. elektronisk.

LAG'bestyrelsen vil afholde 4 indstillingsmøder om året. Forud for disse fremsendes dagsorden fra sekretariatet 14 dage inden mødet. I perioden fra 14 dage inden mødet frem til 7 dage inden mødet fremsendes de projektansøgninger, der vedrører dagsordenen til bestyrelsens behandling. Formanden er mødeleder på bestyrelsesmøderne og tilser, at habilitetsreglerne er overholdt såvel hos bestyrelse som hos koordinator i behandlingsprocessen. Efter møderne udarbejdes referat og de positivt indstillede sager sendes til ministeriets videre behandling og ansøger modtager et afgørelsesbrev.

LAG-bestyrelsens primære opgave bliver at støtte de projekter, der bedst passer ind i forhold til realiseringen af den godkendte strategiplan. Herudover skal bestyrelsen holde generalforsamlingen orienteret om LAG' ens virke og afvikling af programmet. Bestyrelsen vil fastlægge objektive gennemskuelige kriterier for valg af projekter.

Bestyrelsen ansætter en koordinator til at varetage den daglige drift af LAG-jammerbugt-Vesthimmerland.

Det er koordinators primære opgaver at:

- *Bistå projekterne med sparring og konkretisering af deres projektide'er, så de vil kunne kvalificeres til at opnå støtte fra landdistriktsprogrammet. Herunder lægges der særlig vægt på innovative ide'er, som kan have en nyhedsværdi og en demonstrationsværdi.*
- *Vejlede omkring finansieringsmuligheder ud over selve landdistriktsprogrammet.*
- *Bistå ansøger i processen fra ansøgning til slutudbetaling, herunder som støtteperson i dialogen med centrale myndigheder.*
- *Orienter om programmets muligheder og tekniske krav.*

Koordinator varetager LAG'ens daglige drift i henhold til en skriftlig kontrakt herom. Herunder fastsættes det, at det endvidere er koordinatorens opgave/ansvar:

- *at videregive alle væsentlige oplysninger til bestyrelsen,*
- *at udarbejde en kort aktivitetsrapport til hvert ordinært bestyrelsesmøde,*
- *at deltage i bestyrelsens møder med fuld taleret,*
- *at fungere som sekretær og sekretariatsleder for bestyrelsen,*
- *at udarbejde forslag til budget for LAG-gruppens virksomhed,*
- *at forelægge årsregnskab og revideret budget til bestyrelsens godkendelse,*
- *at udarbejde udkast til årsregnskab til forelæggelse og godkendelse for formanden/bestyrelsen*
- *at udarbejde udkast til årsrapport til forelæggelse for og godkendelse af bestyrelsen.*

Herud over er koordinator ansvarlig for overholdelse aktionsgruppens driftsbudget. Der udarbejdes årsregnskab og budgetter hvert år, som skal godkendes af generalforsamlingen. Koordinator tildeles prokura til at tage vare på og ansvar for LAG'ens ordinære drift.

Koordinator ansættes af en af de to Kommuner, som bistår med lønreguleringer, atp indbetalinger o.s.v. i henhold til gældende love og overenskomster, så LAG-bestyrelsen er fritaget for at håndtere dette. Kommunen låner herefter koordinator ud til LAG'en til kostpris. Der etableres en samarbejdsaftale mellem kommunen og LAG'en desangående.

LAG-Jammerbugt-Vesthimmerland sikrer, at strategiplanen hænger sammen med kommuner og regioners tiltag på området ved at opnå godkendelse hos begge instanser. Kommuner og region har desuden repræsentanter udpeget til at sidde i LAG' bestyrelsen. Hvert år i forbindelse med generalforsamlingen afleverer bestyrelsen, som en del af beretningen, orientering om hvor langt LAG'en er med gennemførelse af strategien fordelt på de forskellige indsatsområder.

For at sikre de nødvendige kompetencer deltager bestyrelsen løbende i udvalgte arrangementer, der udbydes inden for landdistriktsudvikling såvel lokalt, regionalt, nationalt og internationalt. Bestyrelsen vil herud over tage på studieture, for at hente inspiration i andre områder af DK og Europa. Koordinator deltager herudover i løbende efteruddannelses aktiviteter af relevans for sit arbejdsfelt.

I. Finansiering af strategien og tidsplan

I.1. Finansiering og tidsplan

Anfør beløb og fordeling mellem drifts- og projektmidler fra Landdistriktsprogrammet i perioden 2015-2020.

Opstil budget for driftsmidlerne (bestyrelsesmøder, koordinator, kompetenceudvikling af bestyrelse og koordinator, informationsaktiviteter, mm.)

Opstil budget for projektstøttemidlerne i forhold til fordeling imellem de opstillede mål, jf. tabel ovenfor.

Andelen til drift og administration, herunder til aflønning af faglig og administrativ koordinator, må højst udgør 20 % af aktionsgruppens samlede årlige budgetramme til projekter og administration.

Beskriv hvilke overvejelser og konkrete muligheder, der er i lokalområdet for yderligere finansiering af strategiens gennemførelse og medfinansiering af projekter.

Anfør en tidsplan for strategiens forventede gennemførelse i perioden 2015 – 2020.

Ad I.1)

Aktionsgruppen har tilsagn om følgende tilskud fra

Ministeriet for By - Bolig og Landdistrikter for 2015:

I alt 3.938.926 Kr.

I det følgende forudsættes, at beløbet er uændret frem til og med 2020.

Heraf kan op til 20 pct. årligt anvendes til drift af Aktionsgruppen (koordination og administration), mens resten kan anvendes til medfinansiering af projekter.

Under forudsætning af uændrede tilskud fra Ministeriet for By - Bolig og Landdistrikter (MBBL) i de følgende seks år i programperioden, så vil den samlede ramme over hele den 6-årige programperiode 2014-2020 udgøre 6 x 3.938.926 kr., eller i alt 23.633.556 kr., der fordeles således:

- Maksimalt tilskud til koordination/administration 4.726.711 kr.**
- tilskud til projekter/aktiviteter 18.906.845 kr.**

Det er Aktionsgruppens holdning, at man ikke på forhånd vil fordele den udmeldte tilskudsramme på de forskellige indsatsområder, men alene vil tage hensyn til projekterne kvalitet og de aktuelle foreliggende muligheder for medfinansiering. Det er således ikke et krav, at der opnås samme resultater på de forskellige prioriterede områder.

Under forudsætning af,

- at rammen for tilskud fra Ministeriet for By- Bolig og landdistrikter (MBBL) (3.938.926 kr.) vil være uændret i hvert af de følgende år, og**
- at Aktionsgruppen vil fordele udnyttelsen af samtlige midler jævnt over hvert af de seks år i perioden 2015-2020 (intet forbrug i 2014),**

Herefter vil den årlige ramme for tilskud fra MBBL være følgende:

Rammebeløb til rådighed fra MBBL							
(i 1.000 kr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	I alt
- til driftsudgifter	788	788	788	788	788	788	4.727
- til projekter	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	18.906
I alt	3.939	3.939	3.939	3.939	3.939	3.939	23.634

Aktionsgruppen er indstillet på, at der til projekter skal skaffes en gennemsnitlig

medfinansiering på det dobbelte af de tilskud, der ydes fra Ministeriet for By - Bolig og Landdistrikter, idet visionen er at skabe et resultat svarende til en faktor 4 i forhold til MBBL tilskud.

Målsætningen er således, at den samlede økonomiske ramme for investeringer i projekter over hele perioden skal udgøre:

- tilskud fra MBBL	18.906.000 kr.
- anden finansiering *)	103.594.000 kr.
I alt:	<u>122.500.000 kr.</u>

*) Den supplerende finansiering fremskaffes dels gennem projekternes egenfinansiering, dels gennem tilskud fra forskellig side (kommuner, fonde, puljer og lokale sponsorer).

Det giver mulighed for at gennemføre følgende projekter/aktiviteter:

Budget for gennemførelse af projekter/aktiviteter							
(i 1.000 kr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	I alt
Driftsudgifter							
- løn/honorar	550	550	550	550	550	550	3.300
- administration	220	220	220	220	220	220	1.320
I alt	770	770	770	770	770	770	4.620
Projektomkostninger							
- vedr. målsætning nr. 1	1.576	1.576	1.576	1.576	1.576	1.576	9.456
- vedr. målsætning nr. 2	1.576	1.576	1.576	1.576	1.576	1.576	9.456
I alt	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	18.912

Finansiering af projekter/aktiviteter							
(i 1.000 kr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	I alt
Aktionsgruppens drift							
- MBBL	770	770	770	770	770	770	4.620
Projekter							
- MBBL.	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	3.152	18.906
- anden finansiering	17.265	17.265	17.265	17.265	17.265	17.265	103.594
I alt	20.417	20.417	20.417	20.417	20.417	20.417	122.500

Ovennævnte skema er den oprindelige fordelingsnøgle til projekter og aktiviteter fra 2015. Ikke alle midler er disponeret til drift, og der er ikke taget højde for pristalsregulering af driftsomkostninger. Der er i samlet ramme 788.000 Kr. til rådighed pr. år til drift, hvis vi går helt op på 20 pct.

Det forventes at strategiplanen afvikles i jævn tempo over hele perioden, således, at vi håber på fuld målopfyldelse ved udgangen af perioden.

J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud

J.1.

Prioriteringen af projekter, som LAG'en ønsker at indstille til tilsagn, skal kunne dokumenteres på et objektivt og systematisk grundlag. Til formålet har Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter defineret 8 projektprioriteringskriterier, som skal indgå i prioriteringen af alle ansøgte projekter. Disse kriterier skal således indgå i strategien:

1. Projektbeskrivelse
2. Synlighed
3. Relevans
4. Lokal forankring
5. Samarbejde
6. Innovation
7. Udbytte (Økonomiske effekter, Miljømæssige effekter, Klimaeffekter, Sociale effekter og Kulturelle effekter)
8. Bæredygtighed

Listen af kriterier er ikke prioriteret. Der kan ikke ændres i disse standardkriterier, *men aktionsgruppen kan tilføje sine egne kriterier under de enkelte punkter.*

Der bør dog kun tilføjes flere kriterier eller uddybende kriterier hvis det er nødvendigt for at dække de mål, indsatsområder og prioriteter, som aktionsgruppen vil arbejde efter i udviklingsstrategien.

For eksempel:

Under punkt 2 om synlighed kan tilføjes; projektets synlige effekt og værdi som demonstration og inspiration for andre

Under punkt 5 om samarbejde kan tilføjes; samarbejde mellem øsamfund.

Under punkt 7 om udbytte kan tilføjes; bevaring og udnyttelse af området kulturhistoriske værdier

Kriterierne vil senere blive udmøntet i et pointsystem, som er under udvikling. Aktionsgrupperne vil derfor senere skulle arbejdes videre med de kriterier, som anføres i strategien.

Ad J.1)

LAG-Jammerbugt følger de udmeldte krav for prioritering af projekter og det pointsystem, der er knyttet til prioritering af projekterne.

- 1 Projektbeskrivelse**
- 2 Synlighed**
- 3 Relevans**
- 4 Lokal forankring**

5 Samarbejde

6 Innovation

7 Udbytte (Økonomiske effekter, Miljømæssige effekter, Klimæffekter, Sociale effekter og Kulturelle effekter)

8 Bæredygtighed

K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig

K.1. Eventuelle bemærkninger og overvejelser
Ad K.1)

L. Underskrifter

(skal underskrives af ansøger/formanden og 2 bestyrelsesmedlemmer i forening - tegningsret)

Dato:	Formandens navn (blokbogstaver):
	Formandens underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato:	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver):
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato:	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver):
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Bilag

LEADER-principperne

Det overordnede formål med LEADER-metoden er at sikre en høj grad af lokal borgerinddragelse og -indflydelse på udviklingen. Desuden er målet at skabe sammenhæng mellem de mange lokale udviklingstiltag og overføre viden og erfaringer fra landdistrikt til landdistrikt. Og hvordan gør man så det?

LEADER-metoden bygger på syv principper, som til sammen kan skabe landdistriktsudvikling med lokal forankring og udblik til omverdenen. Der er således ikke tale om krav, men principper som der skal tages hensyn til ved prioritering af et projekt.

Lokale partnerskaber er selve kernen i LEADER-metoden. Første skridt i arbejdet med LEADER-metoden er derfor at etablere et partnerskab af lokale aktører – en lokal aktionsgruppe – der samler repræsentanter for myndigheder, erhvervsliv og civilsamfund. Grundtanken er, at landdistrikternes udfordringer bedst løses gennem forpligtende samarbejde på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor til gavn for lokalsamfundet.

Områdebaseret tilgang – betyder, at aktionsgruppen skal udarbejde en lokal udviklingsstrategi med udgangspunkt i områdets specifikke situation, udfordringer og behov. Ethvert geografisk område har sociale, kulturelle, eller naturmæssige ressourcer, der kan inddrages i denne udviklingsproces.

Bottom up-tilgang – betyder, at der skal opmuntres til nærdemokrati, så ideer og beslutninger kommer "nedefra" de egentlige landdistriktsaktører og formidles "op" til de besluttende myndigheder. Den lokale aktionsgruppe er i sig selv et udtryk for en bottom up-tilgang, og det er aktionsgruppens opgave at arbejde for, at den lokale befolkning bliver inddraget i beslutninger af betydning for deres område. Det kan ske ved at inddrage borgerne, foreningslivet og erhvervsrepræsentanter i strategiarbejdet eller ved forberedelse og gennemførelse af projekter, der bidrager til udviklingen af lokalområdet. Hermed sikres opbakning såvel fra vigtige lokale aktører som borgernes medejerskab til beslutningerne, og gør beslutningerne mere levedygtige.

Tværasektoriel tilgang - en tværasektoriel og integreret tilgang betyder, at den lokale aktionsgruppes strategi og projekterne, som gruppen støtter, er koordineret og tænkt sammen som en helhed.

Netværkssamarbejde mellem lokale aktionsgrupper (og evt. andre aktører). Her lægges vægt på, at aktionsgrupperne udveksler informationer, erfaringer og initiativer vedrørende landdistriktsudvikling. Der kan både være tale om lokale, regionale, nationale og transnationale netværk.

Innovative strategier – betyder at aktionsgruppen og de lokale projektholdere skal være åbne overfor nye ideer, processer og samarbejdsrelationer og skal kunne inspirere andre, og projekterne skal danne model til efterfølgelse. Det kan eksempelvis være projekter, der udnytter lokale ressourcer på en ny måde, eller udvikler nye produkter, processer, organisationsformer m.v.

Samarbejdsprojekter – indebærer, at flere aktionsgrupper går sammen om at forberede og gennemføre et projekt. Det kan være aktionsgrupper fra nabokommuner, aktionsgrupper fra forskellige egne af landet eller fra andre lande. Også her er hensigten, at aktionsgrupperne kan udveksle inspiration og erfaring, så viden om landdistriktsudvikling overføres mellem forskellige områder og komme et større område til gode.

SWOT analysen

SWOT analysen er benyttet som analysemetode i Landdistriktsprogrammet 2014 – 2020. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter ønsker at samme metode benyttes i aktionsgruppernes Udviklingsstrategier.

En SWOT-analyse tager udgangspunkt i beskrivelse af områdets:

S	–	<i>Strengths</i>	–	Styrker
W	–	<i>Weaknesses</i>	–	Svagheder
O	–	<i>Opportunities</i>	–	Muligheder
T	–	<i>Threats</i>	–	Trusler

Analysen gennemføres inden for følgende områder:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.
3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, arbejdspladsproblematik.
5. Områdets befolkning: Befolkningssammensætning (alder, køn), erhvervsammensætning, tilflytning/raflytningsmønstre, mm. Opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed (areal divideret med antal = tæthed).
6. Kulturelle forhold – beskriv forhold/kendetegn for området.

Analysen skal hjælpe til at pege på, hvor der allerede er styrker, som evt. kan udbygges eller inddrages og svagheder, som evt. kan afhjælpes eller som man i det mindste skal være opmærksom på. Derudover hvilke muligheder, der er i området, som strategien/projekterne fx kan bygge på og endelig hvilke trusler, der er på forskellige områder, der skal tages højde for enten i strategien eller i projekterne.

I analysen kan indarbejdes hvilke stedbundne potentialer og ressourcer, der er i lokalområdet – og som det udviklingsmæssigt vil være hensigtsmæssigt at udvikle yderligere.